

In Memoriam

Gaby Viskens

(14/vii/1944 – 21/iv/2019)

Gaby Viskens en Jos Bruers in 2014 bij de wantsencollectie van de KAVE.

Gaby Viskens was een autodidact, die zich zonder enige opleiding opwerkte tot wantsenspecialist, in het bijzonder van de familie Miridae. Na een meer algemene oriëntatie op de natuur, waarbij ze onder meer aandacht besteedde aan vogels, planten en mossen, stelde ze vast dat insecten niet of nauwelijks aan bod kwamen bij het natuurbeheer. Ze sloot zich daarom aan bij de Koninklijke Antwerpse Vereniging voor Entomologie (KAVE). Die beschikte over een kleine verzameling wantsen, waar niets mee gedaan werd. Ze besloot die verzameling te organiseren en aan te vullen. Samen met haar partner Jos Bruers werd nieuw materiaal verzameld en Gaby determineerde dat. Haar determinaties wilde ze laten controleren bij het Museum van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) in Brussel, maar helaas beschikte dat niet over een wantsenspecialist. Wel leerde ze Michel Dethier kennen, maar het begon allemaal feitelijk pas serieus na het beleggen van een bijeenkomst met alle actieve Belgische wantsenspecialisten en de auteur bij het KBIN. Doel was de activiteiten te coördineren, zodat bijvoorbeeld nieuwe soorten voor de fauna niet meerdere keren in verschillende tijdschriften werden gepubliceerd. Hier werd ook het plan uitgewerkt om gezamenlijk een overzicht te maken van de Belgische Miridae. Van alle andere wantsenfamilies waren inmiddels tussen 1975 en 1989 al overzichten verschenen van de hand van Rob Bosmans, maar van de Miridae, met meer dan 240 soorten verreweg de grootste wantsenfamilie in België, was het meest recente overzicht dat van Lethierry uit 1892! Gaby

ging fanatiek aan de slag met het verzamelen van zoveel mogelijk gegevens over de Belgische Miridae uit de literatuur en uit collecties. Samen met Jos werd veel aanvullend materiaal verzameld, wat onder andere ook resulteerde in de ontdekking van de invasieve Nieuw-Zeelandse bodemwants *Nysius huttoni* in België. Vanaf 1990 kreeg Gaby ook toestemming van het KBIN om de nationale wantsencollectie te ordenen en aan te vullen naar het niveau van de omliggende landen. Belangrijk was daarbij ook het contact met ondergetekende, die haar bijstond waar mogelijk en haar introduceerde bij het Zoölogisch Museum in Amsterdam, waar ze tijdens de maandelijkse zaterdagse openstellingen samen met Jos de collectie en de bibliotheek kon raadplegen. Ook internationaal oriënteerde ze zich en nam ze deel aan de bijeenkomsten van de Arbeitsgruppe Mitteleuropäischer Heteropterologen en de International Heteropterist's Society. Hoogtepunt voor haar was de publicatie van de verspreidingsatlas van de Belgische Miridae, die in een Nederlandse en Franse editie verscheen. Door gezondheidsproblemen moesten ze helaas vrij snel daarna stoppen met het wantsenwerk. Dat viel haar zwaar, want het wantsenwerk was de lust van haar leven. Na een kort ziekbed bezweek ze aan de gevolgen van haar evenzeer fanatieke rookgewoontes. Haar as is meegevoerd door de Schelde.

Berend Aukema

Publicaties

- AUKEMA B., BAUGNÉE J.-Y., BOSMANS R., BRUERS J., CHÉROT F., DETHIER M., VISKENS G. & ALDERWEIRELDT M., 2002. - Aanvullende gegevens over Belgische miriden (Heteroptera: Miridae). *Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E.*, 137(2001): 157–184.
- AUKEMA B., BRUERS J. & VISKENS G., 2005. - A New Zealand endemic *Nysius* established in The Netherlands and Belgium (Heteroptera: Lygaeidae). *Belgian Journal of Entomology*, 7: 37–43.
- AUKEMA B., BRUERS J. & VISKENS G., 2007a. - The identity of *Oxycarenus roseus* Lethierry, 1877 (Heteroptera: Lygaeidae). *Zoosystematica Rossica*, 16: 242.
- AUKEMA B., BRUERS J. & VISKENS G., 2007b. - Nieuwe en zeldzame Belgische wantsen II (Hemiptera: Heteroptera). *Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E.*, 143: 83–91.
- AUKEMA B., BRUERS J. & VISKENS G., 2009. - Nieuwe en zeldzame Belgische wantsen III (Hemiptera: Heteroptera). *Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E.*, 145: 25–31.
- AUKEMA B., BRUERS J. & VISKENS G., 2014. - *Geotomus petiti* Wagner, 1954, a new burrower bug for Belgium (Heteroptera: Cydnidae). *Andrias*, 20: 47–51.
- AUKEMA B., CHÉROT F., VISKENS G., & BRUERS J., 2014. - Verspreidingsatlas van de Belgische Miridae (Insecta – Heteroptera). *Fauna van België*, 2014: 1–311 (Nederlandse en Franse editie).
- BAUGNÉE J.-Y., DETHIER M., BRUERS J., CHÉROT F. & VISKENS G., 2003. - Liste des punaises de Belgique (Hemiptera, Heteroptera). *Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E.*, 139: 41–60.
- BRUERS J. & VISKENS G., 1990. - Insectenwandeling Oude Landen. *Entomo-Info*, 1(3): 38.
- BRUERS J. & VISKENS G., 1994. - Nieuwe soort voor België (Heteroptera: Miridae). *Bulletin & Annales de la Société royale belge d'Entomologie*, 130: 312.
- BRUERS J. & VISKENS G., 1998. - *Stenodema trispinosum* Reuter, 1904. *Entomo-Info*, 9: 75–76.
- BRUERS J. & VISKENS G., 1999a. - *Pinalitus cervinus* (Herrich-Schaeffer, 1841), Miridae. *Entomo-Info*, 10(4): 123–124.
- BRUERS J. & VISKENS G., 1999b. - Wantsen van opgespoten gronden. *Entomo-info*, 10(2): 45.
- BRUERS J. & VISKENS G., 2000a. - Kalmthouste Heide: onderzoek Heteroptera van 1 September tot 25 November 1999. *Entomo-Info*, 11(1): 12–16.
- BRUERS J. & VISKENS G., 2001. - Heteroptera in het Olens broek, UTM FS 3067. *Entomo-Info*, 12(2): 49–53.
- BRUERS J. & VISKENS G., 2002. - De verzameling Heteroptera van *Atalanta*. *Entomo-Info*, 13(1): 17–27.
- CHÉROT, F., AUKEMA, B., BRUERS, J. & VISKENS G., 2011. - Exotic species of Aradidae and Miridae recently found in Antwerp harbour. *Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E.*, 147: 15–19.
- DETHIER M., CHÉROT F. & VISKENS G., 2003. - Les Hétéroptères de Corphalie. *Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E.*, 139: 61–66.
- DETHIER M., VISKENS G. & BRUERS J., 2005. - Les Hétéroptères des anciennes carrières de Flémalle et d'Engis (province de Liège). *Notes fauniques de Gembloux*, 57: 3–16.
- VISKENS G. & BRUERS J., 1997. - Wantsen in Wechelderzande. *Entomo-Info*, 8(3): 101.

- VISKENS G. & BRUERS J., 1998. - *Stenodema trispinosum* Reuter, 1904. *Entomo-Info*, 9(3): 57–66.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2002. - Voorlopige determineersleutel voor de Belgische Coreidae = Randwantsen. *Entomo-Info*, 13(2): 57–66.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2003. - Bodemvallen van Domburgheide en Winkelsbroek, provincie Antwerpen: Turnhout (Heteroptera – Wantsen). *Entomo-Info*, 14(4): 101–104.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2003. - Een plaag van *Heterogaster urticae* (Fabricius, 1775) (Lygaeidae – Heterogastrinae). *Entomo-Info*, 14(3): 72.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2005. - *Graphosoma lineatum* (Linnaeus, 1758) in België (Heteroptera – Pentatomidae). *Entomo-Info*, 16(1): 17–25.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2005. - Heteropterasoorten in Zandvliet en Berendrecht. *Entomo-Info*, 16(4): 85–87.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2006. - Bijdrage tot de wantsenfauna (Heteroptera) van België, Province de Namur: Cul-des-Sarts, Nismes, Dourbes, Olloy-sur-Viroin. *Entomo-Info*, 17(3): 65–66.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2006. - *Eysarcoris venustissimus* (Schrank, 1776) in België (Heteroptera – Pentatomidae). *Entomo-Info*, 17(3): 73–78.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2006. - Netwantsen (Hemiptera, Heteroptera, Cimicomorpha, Tingidae) in de provincie Antwerpen: een voorlopige inventaris. *Antenne*, 1(2): 10–17.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2007. - *Anthocoris butleri* Le Quesne, 1954 (Hemiptera – Heteroptera – Anthocoridae). *Entomo-Info*, 18(2): 37–39.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2007. - Inventaris van de droge collecties van de Gerridae (Hemiptera – Heteroptera – Gerromorpha) in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, de Koninklijke Antwerpse Vereniging voor Entomologie en *Atalanta*, Vereniging voor Insectenliefhebbers Gent. *Entomo-Info*, 18(4): 87–94.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2008. - De Belgische Microphysidae (Hemiptera, Heteroptera, Cimicomorpha, Miroidea). *Entomo-Info*, 19(2): 27–30.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2008. - Heteroptera van de Abeekvallei in de Provincie Limburg. *Entomo-Info*, 19(3): 51–56.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2009. - Heteroptera – wantsen uit Spanje deel I. *Entomo-Info*, 20(2): 25–30.
- VISKENS G. & BRUERS J., 2009. - Heteroptera – wantsen uit Spanje deel II. *Entomo-Info*, 20(3): 45–54.
- VISKENS G., 1999. - In: VAN MALDEREN M. (ed.) - Entomologische bijdragen Rivierduinen Buitengewoon, Oost-Vlaanderen: Kalkense Meersen. *Entomo-info*, 11(1): 9.
- VISKENS G., 2001. - *Rhaphigaster nebuloa* (Poda) (Heteroptera: Pentatomidae). *Entomo-Info*, 12(4): 113–115.
- VISKENS G., 2002. - Bodemvallen van Domburgheide en Winkelsbroek, Provincie Antwerpen: Turnhout. *Entomo-Info*, 14(4): 101–104.
- VISKENS G., 2002. - In: Naveau V. (ed.) - Inventarisatie van waarnemingen tijdens Entomologische weekeinden. *Entomo-Info*, 41(13): 81.
- VISKENS G., BRUERS J., JANSSENS F. & THYS N., 2002. - Determineersleutel voor de Belgische randwantsen (Coreidae). *Natuurhistorische Reeks Natuurpunt*, 2002(2): 1–26.
- VISKENS G.M., BRUERS J.M. & AUKEMA B., 2013. - Eerste waarnemingen van twee soorten wantsen in België (Hemiptera: Heteroptera). *Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E.*, 148(2012): 189–190.
- VISKENS G.M., BRUERS J.M. & AUKEMA B., 2015. - Eerste waarneming van *Notochilus limbatus* Fieber, 1870 in België (Heteroptera: Lygaeidae). *Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E.*, 151: 22–25.
-